

Ravinneneutraali kunta ja Biotalouden keinoin kohti ilmastokestävyyttä -hankkeiden ohjausryhmän 4.kokous

Aika: Tiistaina 10.5.2016

Paikka: Virastotalo, kokoustila Airisto 1, 3. krs, Itsenäisyydenaukio 2, Turku

Videoyhteys: ELY virtuaalihuone 01

Läsnä: Seppo Jaakonmäki, VARELY E
Anni Karhunen, YM
Ville Keskisarja, MMM, videolla
Mirja Koskinen, VARELY Y (saapui kohtaa 6. käsiteltäessä)
Aino Launto-Tiuttu, MTK-Varsinais-Suomi
Elina Liinaharja, MTK Satakunta, videoyhteydellä
Teija Paavola, Biovakka
Miira Riipinen, Kuntaliitto, videoyhteydellä (poistui kohtaa 7. käsiteltäessä)
Marja-Liisa Tapio-Biström, MMM, videoyhteydellä
Markku Puustinen, Syke, asiantuntijana BILKE-osiossa, videoyhteydellä (poistui kohdan 7. jälkeen)

Poissa: Heikki Aro ja Esa Lindqvist/TEKES, Tarja Haaranen/LUKE, Timo Oja/Mynämäki, , Jyrki Heilä/Biovakka, Paavo Myllymäki/MTK Varsinais-Suomi, Pasi Nummela/ProAgraria Länsi-Suomi, Pekka Salminen/Turun kaupunki, Markku Pärssinen/MTK Satakunta

Hankkeiden edustajat: Läsnä: RANKU; Kaija Salmela ja Sanna Tikander sekä BILKE; Elsi Kauppinen, Poissa: Juha-Pekka Triipponen/BILKE

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.05 ja todettiin läsnäolijat.

2. Asialistan hyväksyminen

Siirrettiin BILKE-hankkeen asiat käsittelyyn ennen RANKU:n ajankohtaisia asioita. Muuten asialista hyväksyttiin.

3. Pöytäkirjantarkastajat

Pöytäkirjantarkastajana jatkaa Seppo Jaakonmäki ja Janne Heikkisen tilalle toiseksi pöytäkirjantarkastajaksi valittiin Kaija Salmela.

4. Minna Hanskin varamiesten Ville Keskisarja Katri Vasama / MMM nimeäminen ohjausryhmään, sekä Markku Puustisen osallistuminen kokoukseen

Ville Keskisarja esitteli itsensä. Minna Hanskin ollessa poissa maatalouden vesitalousasioissa ohjausryhmälle asiantuntijuuttaan MMM:stä voivat tarjota Ville Keskisarja ja Katri Vasama. Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa asiantuntijana MMM:ltä voisi ryhmässä olla mukana myös Jaana

Kaipainen. Todettiin, että varsinaisesti jäsenenä on Ville Keskisarja, mutta pidetään kaikki kolme sähköpostiloistoilla ja jaetaan kokousasiakirjat tiedoksi kaikille.

Todettiin, että Markku Puustinen osallistuu kokoukseen asiantuntijana BILKE:n osalta.

5. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (8.2.2016) pöytäkirja.

6. BILKE-hankkeen 1-vaiheen toteutuminen ja raportointi

Mirja Koskinen saapui kohtaa 6. käsiteltäessä.

Elsi Kauppinen kertoi BILKE-hankkeen 1-vaiheen toteutumisesta. Kokouksessa nähty esitys on liitteessä 1 ja raporttiluonnos liitteessä 1a. Kustannukset ovat vielä arvioita ja ne tarkennetaan, kun saadaan kirjanpidosta lopulliset luvut ulos.

Keskustelu:

- Hanke edennyt hyvin. 1-vaiheen ajalta yli jääviä rahoja voidaan käyttää jatkohankkeessa. Alkuperäiseen suunnitelmaan nähden 1-vaiheessa on keskitytty muutamiin merkittäviin kohteisiin eikä ole tehty jokaisella pilottialueella omia toimenpiteitä. Haavoittuvuusanalyysiä ei saada valmiiksi, vaan työtä jatketaan tulevassa 2-vaiheessa. Muuten on edetty hankesuunnitelman mukaisesti.
- Tarkennettiin sitä mitä ojitusisännöinti tarkoittaa ja mitä se toisi lisää tieisännöintiin. Tieisännöitsijät ovat yksityisteiden tiekunnille hallintopalveluita myyviä yrittäjiä. Tarkoitus on, että tieisännöitsijät voisivat laajentaa tehtäviään hoitamaan myös ojitusyhteisöjen tehtäviä (esim. ojan peruskunnostuksen kilpailutukset, urakoinnin valvonta tmv.).
- Tuotiin esille, että hanke on nyt keskittynyt vain maatalouden vesitalousasioihin. Alkuperäisessä suunnitelmassa oli mukana myös muut vesitalouteen liittyvät sektorit (esim. hulevedet) ja laajempi aluemainen tarkastelu. Pitäisikö ottaa 2-vaiheessa laajempi tarkastelu vesitalouden ilmastonvarautumiseen? Ilmastokestävyys on laaja asia, joten myös muihin toimiin kuin maatalouteen pitäisi panostaa. Tästä fokuosinnista on hyvä keskustella tarkemmin rahoittajan kanssa.
- Kysyttiin, että miten hankkeessa on selvitetty maaperän heikentymistä ja kuivatusverkostojen huonontumista? Onko kvantitatiivisia arvioita vai subjektiivisia näkemyksiä? Hankkeen raportissa esille tuodut toteamukset asioista perustuvat toimijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin ja heidän subjektiivisiin näkemyksiin. Tilastoja aiheista oli vaikea saada, koska kunnostussuunnitelmia ei ole viety digitaaliseen muotoon. Salaojayhdistyksellä on jotain tietoa suunnitelmista, toteutetuista suunnitelmista ei kyllään ole tarkkaa tietoa. Tietojen tarkentamiseen saa pohjaa mm. Mavero-selvityksestä ja Kuti-tutkimuksesta (1990-luvulla). Niiden keskeiset tulokset ovat edelleen relevantteja.
- Tuotiin esille, että jatkohankkeen toimenpiteet (ojitusisännöinti, luonnonmukainen peruskuivatus) ovat tarpeellisia. Etenkin peruskuivatuksen osalta tarvitaan isoja rakenteita ja niiden kunnossapito tulevaisuudessa on haastavaa.
- Todettiin, että harmittavaisesti ympäristöliiketoimintojen edistäminen on jäänyt hankkeessa vähemmälle. Ne olisi kuitenkin hyvä saada mukaan jatkohankkeeseen. Alueellinen lähestymistapa on hyvä ja hankkeella on hyvät kontaktiverkostot valituilla toiminta-alueilla (Paimionjoki ja Sirppujoki), joten on hyvä pitäytyä niissä. Fokusta voisi kuitenkin laajentaa.
- Tuotiin esille, että hankkeen fokusta on tarkoituksella kavennettu. Maaseuturahastosta on mahdollista rahoittaa mm. liiketoimintojen kehittämistä (koulutushankkeet ja

investointihankkeet). Tässä hankkeessa pyritään kohdennettujen toimien kautta tuomaan konkreettisia käytännön toimia esille. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen ovat isoja asioita. Jos tulevaisuudessa ei ole hyvin varauduttu, voi ilmastonmuutos vesittää jo tehdyt toimet ja investoinnit jollei siihen varauduta. Hankkeen on tarkoitus olla ikkuna konkreettisiin varautumistoimiin maataloudessa.

- Tuotiin esille, että hankkeessa on hyvä olla yhteydessä talvella alkaneeseen Osaamista maaperän hoitoon (OSMO) -hankkeeseen. Sillä on monia kosketuspintoja myös BILKE:n tavoitteisiin.
- Tuotiin esille, että liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen vesitalousasioissakin on tarpeellista. Hankkeen aikana esille tulevia mahdollisuuksia pitää pyrkiä edistämään.

7. BILKE II-hanke, tuleva toiminta

Miira Riipinen poistui kohtaa 7 käsiteltäessä.

Elsi Kauppinen kertoi BILKE II-hankkeesta. Kokouksessa pidetty esitys on liitteessä 1 ja suunnitelmaluonnos liitteessä 2. Suunnitelma on laadittu vuoden 2018 loppuun. Rahoitus on saatu nyt vuodeksi eteenpäin. II-vaihe demonstroi ensimmäisessä vaiheessa esille tulleita haasteita.

Suunnitelmassa on pyritty mahdollisimman tarkasti kirjoittamaan auki mitä tehdään ja kuka tekee.

Asiantuntijatyötä ostetaan SYKE:ltä hankkeen toteuttamiseksi ja varataan tähän 20 000 - 30 000 €.

Työpaketteja on 5:

TP1 Ilmastonmuutos ja hydrologiset ääriolosuhteet

TP2 Luonnonmukaisen peruskuivatusuoman suunnittelu ja toteutus sekä kokonaisvaltaisen vedenhallinnan kehittäminen

TP3 Toimintamalli kuivatusyhteisössä

TP4 Uudet liiketoimintamahdollisuudet

TP5 Tiedottaminen ja pilotin esittely

Keskustelu:

- Tuotiin esille, että hankkeen jatkuminen vuoteen 2018 on epätodennäköistä. Aikataulutusta on tiivistettävä, jotta tärkeimmät asiat saadaan toteutettua lyhemmällä aikataululla.
- Tuotiin esille, että TP3 ja TP4 kaipaavat lisää särmää/tiivistämistä mm. toimijoiden toimenpiteisiin sitouttamisen keinojen ja muiden toimintamallien kehittämisen osalta.
- Tuotiin esille, että hanke ei voi kattaa rakentamistoimenpiteitä 100 %:sti. Luonnonmukaisen peruskuivatuksen mallikohteita on kuitenkin vähän, joten tavalla tai toisella esimerkkikohteita olisi saatava aikaiseksi, jos toimenpidettä halutaan edistää.
- Tuotiin esille, että erilaisten toimintamallien kehitys ja esilletuonti tulisi II-vaiheessa olla enemmän esillä.
- Keskusteltiin yleisesti kysymyksestä, että miksi luonnonmukainen peruskuivatus ei ole lisääntynyt, vaikka toimenpiteenä sen on todettu olevan hyvä ja vaikuttava ja niitä on ollut jo kauan teoriassa esillä. Puuttuuko hyviä malliesimerkkejä? Puuttuko rakentamisesta rahaa, vai tietoa? Onko maa-alan menetys liian suuri hyötyihin nähden?
- Tuotiin esille, että hankesuunnitelmaa tarkennetaan esille nostettujen asioiden osalta.
- Todettiin, että hanke tarvitsee laaja-alaisesti uusia näkemyksiä ja kv-matkat ovat kannatettavia. Liettuaan suunniteltu matka toukokuussa (n. 200 €) on hyvä nimenomaan uusien näkemysten herättämiseksi.

8. RANKU-hankkeen ajankohtaiset

Sanna Tikander kertoi RANKU-hankkeen ajankohtaisia asioita. Kokouksessa nähty esitys on pöytäkirjan liitteessä 3.

Väliraportti viimevuodelta on hyväksytty ja seuraava raportointijakso päättyy kesäkuun loppuun. Se käsitellään ohjausryhmässä syyskuun kokouksessa. RANKU on edennyt suunnitellusti. Työntekijäresurssien vajeus nyt keväällä vähentää hankkeen vaikuttavuutta etenkin maatalouden teeman osalta. Aloitettut pilottityöt kuitenkin toteutetaan mm. ostopalveluina (ProAgria Satakunta). Kesäksi palkataan 3 kk harjoittelija/työntekijä teollisuuden tmv. sivuvirtaselvityksiin. Uuden erityisasiantuntijan rekrytointi on käynnissä.

Keskustelu:

Ajanpuutteen vuoksi keskustelu hankkeesta jäi lyhyeksi. Todettiin, että hanke on edennyt suunnitellusti. Tämän hetken työntekijäresurssivajeus ymmärrettävästi hieman vähentää hankkeen vaikuttavuutta etenkin maatalouden osalta.

9. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

10. Seuraava kokous

Seuraava kokous on sovittu pidettäväksi Turussa 20.9.2016 alkaen klo 9. Sanna Tikander lähettää muistutuksen kokouksesta ajoissa syksyllä. Kokouksessa keskitytään RANKU:n raportointiin ja toimenpiteiden suunnitteluun.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.10.

Anni Karhunen
YM
Puheenjohtaja

Pöytäkirjan tarkastajat

Sanna Tikander
RANKU-hanke, VARELY
Sihteeri

Seppo Jaakonmäki

Kaija Salmela

JAKELU: Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet